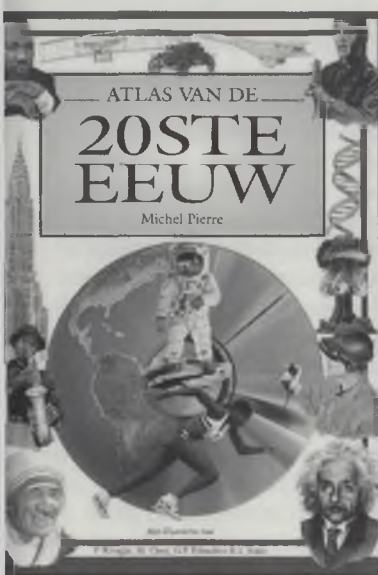

van de zeventiende eeuw. Het Calvinisme hield ouders voor dat het vaderschap een afspiegeling moest zijn van de straffe hand waarmee God de Vader het zondige volk tot de orde riep. De praktijk was vaak minder hard dan de kerk de mensen voorhield. Moeders en kinderen spelen de belangrijkste rol in het artikel van An Hermans en Ann Verheyen. Hun bijdrage gaat over de Belgische kinderkribben - een vorm van kinderopvang ten behoeve van fabriekarbeidsters - in de eerste helft van de twintigste eeuw. Annemieke Drenth schrijft tot slot een meer theoretische verhandeling over de ontwikkeling van het denken over gender als theoretisch concept aan de hand van de geschiedenis van meisjesbeschermingsactiviteiten van de Nederlandse tak van de vrouwenvereniging Union.

De bundel is bruikbaar voor de schoolbibliotheek omdat het over alledaagse onderwerpen gaat - onderwijs en opvoeding - die in historisch onderzoek niet zo vaak belicht worden. Hij biedt verrassende en vernieuwende ideeën voor een profielwerkstuk van een VO-leerling. De uitgebreide literatuurlijsten kunnen leerlingen en docenten verder op weg helpen.

Gerda Geerdink

ATLAS

Michel Pierre, *Atlas van de 20ste eeuw* (uitg. Ars Scribendi / Corona, Harmelen 2000), 60 blz.

De *Atlas van de 20e eeuw* is geen gewone atlas, maar een prentenboek dat voor jonge lezers de caleidoscoop van gebeurtenissen, ontwikkelingen en levensstijlen van de afgelopen eeuw treffend wil illustreren. Net zoals de andere uitgaven van Ars Scribendi is ook dit boek een vertaling en bewer-

king van een buitenlands concept, in dit geval afkomstig uit Italië. De tekst is uiterst summier gehouden. Zij is onderverdeeld in zo'n 25 hoofdstukjes van ieder twee bladzijden. De hoofdstukindeling is enerzijds chronologisch (onder meer Eerste Wereldoorlog, crisis, Tweede Wereldoorlog, Koude Oorlog, val communisme), anderzijds thematisch (onder meer culturele aspecten, welvaart, levensstijl en technologie). Ook bestaan bepaalde thema's uit beschrijvingen van de geschiedenis van bepaalde landen, regio's of werelddelen, zoals de Sovjet-Unie, Latijns-Amerika, de Derde Wereld of het Midden-Oosten. Deze stofkeuze en indeling doen beslist recht aan de belangrijkste ontwikkelingen van de eeuw. Het boek begint met de T-fjord, en eindigt met aids en homohuwelijk.

Elk hoofdstukje is voorzien van een korte inleiding, en bestaat uit kleine tekstfragmenten, illustraties en de daarbij behorende bijschriften. In de marge bevindt zich telkens een rijtje blokjes met jaartallen plus uitleg; veelal met nog een

verwijzing naar verwante thema's elders in het boek. Als het moet, is er een kaartje ingelast, bijvoorbeeld van de veranderingen na het Verdrag van Versailles, de troepenbewegingen in de Eerste en Tweede Wereldoorlog en de staatkundige situatie in Azië, Afrika en Latijns-Amerika.

Het zwaartepunt van het boek wordt evenwel gevormd door de vele honderden illustraties. Op elke bladzijde staan er wel minstens een stuk of zeven, alle zonder uitzondering hyperrealistisch en vervat in fraaie kleuren. Hoewel zij door vier verschillende Italiaanse illustratoren zijn vervaardigd, is er toch sprake van eenheid van stijl. Er zijn veel portretten van staatslieden en andere beroemdheden bij, maar ook is er veelvuldig met succes getracht om gebeurtenissen, ontwikkelingen en trends in illustratievorm te 'vangen': vrouwenemancipatie, drooglegging, antisemitisme, armoede, apartheid, de anticonceptiepil en honderden andere.

Vaak zijn originele keuzes gemaakt; zo symboliseren twee Sovjet-paspoorten, bij wijze van protest vastgeprikt op een metalen hek in Litouwen, de desintegratie van het Sovjet-imperium rond 1990.

De lezer kan zich wel afvragen, waarom er een heel team illustratoren aan te pas moest komen, waar ook volstaan had kunnen worden met het afdrukken van de originele foto's die overduidelijk aan veel van deze illustraties ten grondslag hebben gelegen. De gekozen illustratievorm heeft een nadeel, namelijk dat bepaalde portretten (zoals die van Chroesjtsjov en van Kennedy), hoe knap ook vervaardigd, net niet honderd procent lijken, zodat zij voor de geofende kijker onbedoeld iets karikaturaals krijgen. De meeste portretten zijn overigens wel raak.

Het tamelijk complete register stelt de lezer in staat allerlei personen en zaken van zijn interesse op te zoeken. Enkele steekproeven leiden tot de conclusie dat de samenstellers met succes hebben getracht een enorme hoeveelheid relevante personen, gebeurtenissen en ontwikkelingen aan bod te laten komen. Het boek is gebonden in de royale, stevige kافت die we van de Ars Scribendi-uitgaven gewend zijn. Het is zeer geschikt voor de schoolbibliotheek. Daar kan het dienen als aangenaam lees- en kijkboek. Maar de docent kan het ook gemakkelijk benutten om er de leerling allerhande kleine opzoek-opdrachten uit te laten vervullen.

Jan van Oudheusden

KIJKBOEKEN

Roberto Carvalho de Magelhaes, *De prehistorie*; Matilde Bardi, *De oude Grieken* (uitg. Ars scribendi/Corona, Harmelen 2000), 36 blz.

De serie 'Kunst en Beschaving' is de zoveelste reeks fraai geïllustreerde kijkboeken waarmee uitgeverij Ars Scribendi de Nederlandse markt bedient. Een team van kundige illustratoren, tekstschrijvers en vormgevers verzorgde de oorspronkelijke Italiaanse uitgave. Ook nu weer vormen de delen een lust voor het oog. Het boek over de prehistorie begint bij de afstamming van de mens, en behandelt onder meer de verspreiding van de mens over de aarde, de uitvinding van werktuigen, geloof en mystiek, kunst en handvaardigheid, behuizing, de oudste landbouw, de eerste dorpen en steden en verscheidene manieren van ouderdomsbepaling. Het deel over de oude Grieken bevat onder meer hoofdstukjes over de Minoïsche en Myceense culturen, het archaische tijdvak, de